

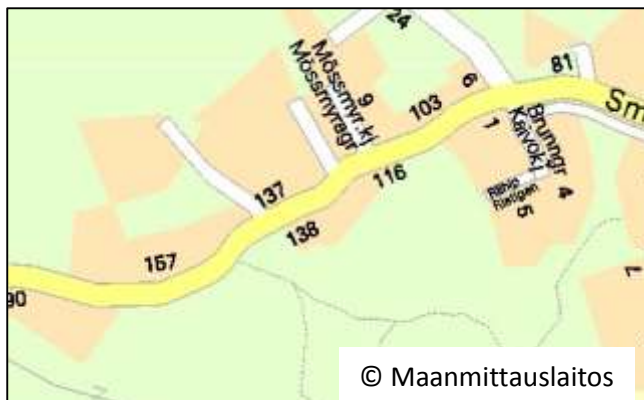
04. Kauppapuutarhat Sepänkyläntiellä ja Keskusmetsä

Puutarhaviljely oli 1900-luvun alussa Kirkkonummella vielä vaatimatonta, mutta seuraavien vuosikymmenien aikana tilanne muuttui siten, että jo useilla maatiloilla ja huvilatonteilla alkoi olla hoidettuja kukka- ja hyötypuutarhoja marjapensaineen ja hedelmäpuineen. Victor Liljelund kirjoittaa kirjassaan ”Kyrkslätt förr och nu” vuonna 1930, että yhä useammin näki hyvin hoidettuja kasvimaita, joissa oli ”täydellinen kokoelma kaikkea hyvää asiaan kuuluvaa”.

Kauppapuutarhoja perustettiin etenkin Masalan, Jorvaksen ja Kvisin alueille, koska vasta valmistunut rautatie tarjosi hyvät yhteydet tuotteiden kaupunkiin kuljetukselle. Masalassa rakennettiin erityisen paljon kasvihuoneita tomaatinviljelyyn, josta kertoo se, että Sepänkyläntien varrelle Masalasta Sepänkylään ulottuvalla alueella rakennettiin 1920–30-luvulla 60–70 pienkasvihuonetta, joissa viljeltiin yhdyskuntana etenkin tomaattia. Evakuoinnin aikaan puutarhoja oli kokonaisuudessaan tosi enää noin 10 kpl.

Alueen kiinteistöjen nimiä kylän 1920-luvun kartassa ovat mm. Bergnäs, Förnäs, Mössmyra, Adolfstorp ja Tre Ekar.

Tre Ekarin noin 7 hehtaarin kokoisella kiinteistöllä sijaitsi ranskalaistyylinen huvila olkikattoineen. Omistajina olivat 1930-luvulla Adèle Lerche ja hänen tyttärensä tohtorinna Margareta Adlercreutz (os. Lerche). Huvila sijaitsi aivan tienvarressa ja sitä käytettiin pitkälti kesäasuntona ja viikonloppumökkinä. Porkkalan vuokrakauden jälkeen huvilasta ei ollut mitään jäljellä, ei edes rakenteita. Onkin jäänyt epäselväksi mitä talolle tapahtui. Adlercreutzien suku luopui noin vuonna 1970 alueestaan ja nykyään paikalla on omakotiasutusta.

Sepänkyläntien näkymää kesällä 2015. Kuva: Masalan asukasyhdistys ry.

Etappikohteemme kohdalla tien pohjoispuolella sijaitsee **Soltorp**-niminen taitekattoinen 1910-luvulla rakennettu talo. Talon omistaja oli tällöin Verner Hagelberg, joka rakensi Masalan alueen ensimmäisen kauppapuutarhan. Puutarhassa oli noin 8 kasvihuonetta, joissa hän kasvatti kurkkuja ja tomaatteja, ulkona hänellä oli taimilavoja, monia marjapensaita sekä hedelmäpuita. **Hagelbergin kauppapuutarha** toimi alueen evakuointiin saakka, eli vuoteen 1944.

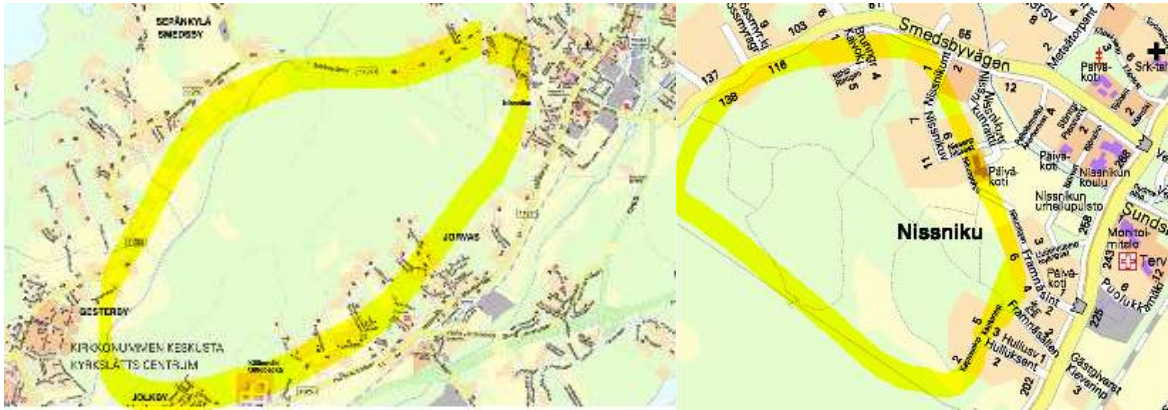
Soltorp vuonna 2015 kesällä. Kuva Masalan asukasyhdistys ry.

Soltorpin rakennukselta Sepänkylän suuntaan kuljettaessa tien oikealla puolella erkanee **Hvittorpintie**. Risteyksessä sijaitsee vanha **Nissnikun ruotsinkielinen alakoulu**. Talo on rakennettu vuonna 1927 ja edustaa tyyliltään 1920-luvun klassismia voimakkaasti korostetuin oven- ja ikkunapielineen sekä pilasterinurkkineen. Tässä pitkälti alkuperäisen ulkoasunsa säilyttäneen talon tiloissa toimii nykyään hoitokoti.

Hvittorpintie ja entinen Nissnikun ruotsinkielinen alakoulu. Kesä 2015. Kuva Masalan asukasyhdistys ry.

Sepänkyläntien eteläisellä puolella sijaitsevassa metsikössä kuljetaan paljon, josta kertovat sen lukuisat polut. Alueen keskellä voi nähdä vanhat juoksuhaudat, jotka johtavat Hulluksen sekametsään ja vanhalle Framnäsin tilan raunioille. Metsä on osa laajaa **Kirkkonummen keskusmetsää**, joka ulottuu Kirkkolaaksoon ja toimii ympäröivien asuinalueiden monipuolisena lähimetsänä ja virkistysalueena.

Kirkkonummen kunta on työstänyt suunnistusseura Lynxin kanssa yhteistyössä ”Porkkalan parenteesi”-nimisen suunnistuskartan. Oheisen linkin takaa löytyvät Keskusmetsän (Hulluksen ja Ingvalsbyn) alueen löydökset: [Ingvalsbyn parenteesi](#)

